

Стероїда

Червоні стероїди ягід калини
увінчують наші верби старовинні,
герби родовитих дворян-програмістів,
і тільки вони здатні нам розповісти
про цей невербальний зв'язок із землею,
де сховані наших родів привілеї

поміж ксерокопій рецептів чар-зілля
і світла старих фотографій фамільних,
де степ оцифровує давню співанку,
щоб потім її транслювати до ранку,
де світять навколо слова чорноброві,
що, як лейкоцити, давно в нас у крові.
(Роман Трифонов "Ой у лузі калина...")

Весло слова: збірка текстів / За ред. Р.Трифонова (Х. – К.: Смолоскип, 2000). Ця химерна антологія об'єднує тексти сімки молодих авторів (Олег Коцарєв, Валерія Осипова, Андрій Шавирін, Роман Трифонов, Таня Зуб, Оксана Носкова, Ганна Яновська), що їх, у свою чергу, об'єднує навчання в Харківському національному університеті, робить спробу подати «слобожанську версію епохи пост-». Тут справді знайдемо тексти на будь-який смак – від цілком професійних Р.Трифонова, де авторові, який любить «блукати перехрестям народних пісень і високих технологій», поталанило створити органічний цикл «Високовольтне дерево» («Крізь тіні від дерев і радіючості, / і перешкоди слів короткохвильові / спішу туди / де кінь відчув колись на дотик / каміння, що себе утверджує в траві» – цілком сучасна версія невмирущої української пісні «Іхав, іхав козак містом...») – до відверто «прикольних»: «Так можу сказати про осінь: / Цей крововилив у мозок саду, / Лахміття на землистих руках / І за мідак куплена вистава» – «Бабине літо» (Таня Зуб) або «–Жак Дерріда/ – Таємний агент Нікіта. / – Анрі Марі Бейль. – Курт Кобейн, / – Мікі Рурк. – Карл Юнг. / – Патрісія Каас. – Шевченко Тарас. /.../ Агент ФБР Фокс Малдер. / Студентка ХНУ Валерія Осипова» чи гімн наймолодшого з них – **Олега Коцарєва**: «Я тупо їм. / Я знову з ним – / Із неминуче самогонним, / Дахасто-дерев'яним / Харковом, / Мабуть-таки моїм». Проте щодо останнього автора слід застерегти: його «прикольність» не є самодостатньою, вона закорінена в живильний ґрунь сьогодення, яке молодий поет бачить небайдужими очима («Жнива почались», «Останній день», «Коли викопують рельси» та ін).

Побажаємо їм усім збутися – а там уже як розсудить Її Величність Поезія...

В.Л.

Передплачуйте "Слово і Час" – єдиний
академічний літературознавчий журнал
про українську та світову літературу.

Передплатний індекс – 74423

Слово Електронний варіант
на Web-сторінці за адресою:

і www.word-and-time.iatp.org.ua

Час

міфологеми-коди і завдяки їх неповторному групуванню досягають найвищого ступеня знаковості. Екстеріоризація простору в останній цитаті свідчить про відсутність гармонійної виповненості, цілісності душі, про її розгубленість, фрагментарність, унаслідок чого маргіналізується та розпорошується єдина і найвища мета існування: “Уперед піду — вогню не мину, / а назад піду — загину” (46). Принагідно згадуються слова М.Шлемкевича: “Серед безмежжя просторів плаче українська загублена людина”²⁶. Мертвий простір є знаком смерті культури, що підтверджують натяки на пожежу та глумління над могилами, які мусять бути пов’язані з культом предків, відповідно: “Цей скам’янілий мармуровий дим / скидається на образ України” (40); “То погар доль, осмалені хрести / знакують путь охлялої вітчизни” (156). “Дим”, за вказівкою О.Потєбні²⁷, є образом смутку, печалі, а “осмалені хрести”, які засвідчують жорстокий вандалізм супроти пам’яті про предків, ілюструють агресивний наступ цивілізації, що не сприймає часової давнини культури²⁸. Трагізм посилюється дискретністю образу світового дерева, де спостерігається наявність лише верхньої його сфери (без середньої, власне людської, та нижньої — сфери предків): “Боже, царство твоє — / наче бджолиний рій” (154). Бджоли — це душі людей після смерті, які мешкають у верхньому гіллі світового дерева. Апокаліпсис настає в момент згорання (знищення) сакрального центру: “Горить сосна — од низу догори, / сосна палає — од гори до низу” (152). Таким чином, просторові візії В.Стуса засвідчують міфотворчість у зв’язку з телеологічними проблемами, які постали у 60–80-х рр. ХХ століття на рівні опозиції тоталітарного / національного міфу, і актуалізують реальне існування останнього, закодовуючи етнічну інформацію у вигляді авантексту.

м. Запоріжжя

²⁶ Шлемкевич М. Цит. вид. — С. 39.

²⁷ Див.: Потєбня А. Символ і міф в народній культурі. — М., 2000. — С. 480.

²⁸ Бердяєв Н. Цит. изд. — С. 702.

Стрела

... і світ так просто й легко воскресає,
Як мавка із дощів і лободи
З колін встає, обтрушує спідницю
Й зникає поміж сомахів і слив.

І сонце, наобачне і сліпуче,
Возноситься між хмар, — аж сліпота, —
Як та любов, якою так боялась
Чиюсь любов сполохати колись...

За сприяння Ліги українських меценатів видано вибране “принцеси української поезії” (Ліна Костенко) **Світлани Короненко “Ворожба на віршах”** (К.: Ярославів Вал, 2000. — 182 с.), що містить твори з трьох попередніх збірок, а також новітні поезії та есеї про Володимира Юрчишина, Івана Франка, Катерину Білокур (“Лягала жінка на блакитну хмару.../ й пливала по волі вітра над полями /.../ то райдуги із божевільних квітів / в її очах терново розквітали/ і так жагуче на папір просились ...”). На цих сторінках — щире слово друзів, переважно шістдесятників та вісімдесятників, починаючи з редактора збірки Василя Герасим’юка (“...на задвірку есерсерсії природний голос Світлани Короненко виявився найбільш автентичним”) і далі — Іван Драч, Ірина Жиленко, Богдан Жолдак, Наталка Бучель — авторка пісень на слова поетеси, Валерій Шевчук, Михайло Слабошпицький, Євгенія Кононенко, Анатолій Ткаченко, який так охарактеризував її білий вірш — “вербальна магія”, де “важать сила і напруга думкопочуття, його перебігу нюанси, глибина переживань та благородство духу”.

Книжка, збагачена унікальними світлинами друзів і колег, Короненкового родоводу, що, разом із пам’ятними рядками, лишаються знаками тієї доби. А тепер — слово світлій Світлані.
...Що знали про воду? Долонями брали ту воду — Що знали про себе? Хіба що: ось горло, ось крила!
і не обліктися, а спрагу невтолену втишити — І подив взаємний — як щемно і схоже летим,
о, скільки обпалених пальців за нами летить! і можна озватись не можна, бо води високі,
і можна вночі захлинутись від світла й води.

В.Л.